

АСОРТИМЕНТ ПРЕПАРАТІВ З ЛАВРУ БЛАГОРОДНОГО В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ НОВИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ЙОГО ОСНОВІ

Богущька О. Є., Бабурина А. А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Лавр благородний (латиною *Laurus nóbilis*) – вічнозелений чагарник або дерево сімейства Лаврових (*Lauraceae*, рис. 1). Рослина розповсюджена у вологих тропічних і субтропічних областях Середземномор'я, на Канарських островах і в Закавказзі [7, 8].

Лавр широко застосовується у харчовий промисловості як приправа, а також у косметології та медицині. Сировиною для виготовлення лікарських засобів є листя лавру та плоди.

Рис. 1. Листя лавра благородного [G. Hagedorn.

<https://ru.wikipedia.org/wiki>]

Лавр має антибактеріальну, імуностимулювальну, заспокійливу, протизапальну, жарознижувальну, гіпотензивну, цукрознижувальну, сечогінну, протиракову, кровоспинну дію, протинабрякову дію [1, 5–14].

Метою дослідження є аналіз асортименту лікарських препаратів з лавру, що присутні на ринку України, а також номенклатури лікарських засобів та їх лікарських форм, що виготовляються з листя лавру. Розробка складу та технології нового лікарського засобу на основі листя лавру.

Методи дослідження. У роботі використані аналітичні, логічні, системні методи. Під час дослідження ринку України з номенклатури лікарських засобів на основі лавру використовували данні Державного реєстру лікарських засобів України, а також інших наукових джерел та інтернет-ресурсу [4, 9–14].

Проведено аналіз лікарських засобів в різних лікарських формах на основі лавру, особливості їх фармакологічної дії.

При розробці складу та технології нового лікарського засобу використовували сучасні фармакопейні методики фізико-хімічних, фармакотехнологічних досліджень [2, 3].

Основні результати. Аналіз даних літературних джерел свідчить, що лавр містить низку біологічно активних речовин (БАР), які визначають його біологічну дію. Рослина має жири, білки, вуглеводи. У складі лаврового листа є фітостерини, дубильні речовини, камфора, а також кислоти (мурашина,

капронова, масляна, лауринова, оцтова). Крім того, рослина у різних кількостях має такі корисні сполуки, як вітаміни (А, В, С, РР), макро-і мікроелементи (магній, натрій, фосфор, цинк, селен, залізо, мідь, марганець, калій). За даними наукових джерел у листях лавра міститься 1,3 % ефірної олії. У рослині є евкаліптол, терпени, метилевгінол, ліалоол тощо [1, 5, 6].

Найчастіше лавр застосовують у народній медицині та косметології у вигляді витяжок, ефірної олії, мазей тощо [1, 7–14].

Завдяки БАВ лавровий лист використовується у фармації та народній медицині для виготовлення лікарських засобів різного напрямку фармакологічної дії. Застосування лаврового листа в народній медицині для лікування різних захворювань практикується з давнини. Як було зазначено вище, лавровий лист є природним антисептиком, має протизапальні та знеболювальні властивості. Антисептичний ефект лікарських засобів з рослини забезпечують мурашина, капронова кислоти, камфора і дубильні речовини, що наявні в рослині [1, 5–7]. Так, настій листя лавру застосовується для лікуванні захворювань слизової порожнини рота, запальних процесів шкіри (садни або рани). Відвар з листя рослини використовується як додатковий засіб при вірусній інфекції, він зміцнює імунітет в період сезонних захворювань. Протівірусна дія лікарських засобів пов'язана з наявністю в рослині лауринової кислоти. Антимікробна дія кислот, що містить рослина, та відхаркувальні властивості камфори використовуються при захворюваннях дихальних шляхів, гаймориті, сухому кашлі. За антисептичний, відхаркувальний та спазмолитичний ефекти лікарських засобів з лавру відповідають також терпени, що містяться у рослині [1, 5–7].

Витяжки з лавру позитивно впливають на нервову систему, вони мають заспокійливу дію та зміцнюють її. Корисний лавровий лист і для тих, хто страждає безсонням або підвищеною дратівливістю, нервовою збудливістю. Вважається, що лавр проявляє заспокійливу дію на рівні кореня валеріани. Лікарські засоби з лавру використовують при розладах сну. Лікувальні засоби з лавру застосовують також при істерії [1, 5, 6]. Седативний ефект рослини відбувається завдяки ліналоолу, що входить до складу лікарської сировини, він також знімає спазми та покращує сон. Крім того, у складі лавра є евкаліптол (цинеол), який теж має заспокійливу, а також протизапальну дію. Лікувальні засоби на основі лавру прискорюють одужання. Метилевгінол захищає тканини організму від проникнення вільних радикалів [14].

Лікарські засоби з лавру перешкоджають відкладенню та виводять солі з організму, мають протизапальні властивості, тому рекомендовані при захворюваннях нирок і сечового міхура. Витяжки з листя і плодів рослини ефективні при захворюваннях суглобів. Лікарські засоби з лавру застосовують при порушеннях процесу травлення, коліках і метеоризмі. Витяжка з лавру допомагає при захворюваннях шлунку, сприяє нормалізації травленню завдяки впливу на обмін речовин масляної кислоти, позбавляє від нудоти [9]. Вона виконує роль протектора, каталізує метаболічні процеси і захищає товсту кишку від впливу токсинів. Гострий запах листя лавру посилює апетит.

Лікарські засоби з рослини позитивно впливають на обмін речовин в організмі. Відвар з лавру виводить зайву рідину з організму, що сприяє

зменшенню ваги. Витяжки з лавру активують метаболічні процеси в організмі. Покращення обмінних процесів досягається завдяки ефірних олій і масляної кислоти. Швидкий метаболізм грає головну роль в боротьбі із зайвою вагою. Танати сприяють виведенню з суглобів солей, покращують їх рухомість. Витяжки з лавру рекомендуються як допоміжний засіб при діабеті. Вони знижують вміст глюкози в крові і нормалізувати вуглеводний обмін [10, 11].

У літературних джерел є інформація про застосування витяжок з різних частин рослини в народній медицині в якості протиракового засобу при локалізованих пухлинах [1, 7]. Аналіз наукових джерел свідчить, що лікарських засобів з лавру, що випускаються фармацевтичною промисловістю, в Україні на даний час немає [4]. Таким чином, лікарські засоби з лавру застосовують, а основному, в народній медицині та косметології для лікування низки захворювань нервової системи, шлунково-кишкового тракту, нирок, сечового міхура, шкіри тощо. Їх виготовляють у вигляді відварів, настоек, екстрактів. З нього добувають ефірну олію. Незважаючи на наявність в рослині різноманітних БАВ, лікарські засоби на її основі не знайшли широкого застосування в офіційній медицині. Враховуючи вищенаведене, на кафедрі аптечної технології Національного фармацевтичного університету з листя лавру благородного було отримано ряд витяжок на різних розчинниках, вивчено вплив різних чинників на якість і кількість біологічно активних речовин, що екстрагуються з рослинної сировини. На підставі отриманих даних обрано оптимальний склад лікарського засобу, розроблено його технологію в лабораторних умовах. На даний час проводяться дослідження фізико-хімічних і фармакотехнологічних параметрів розробленого лікарського засобу.

Висновки. Проведено аналіз літературних джерел із застосування лавра благородного в традиційній та нетрадиційній медицині для лікування різних захворювань. Вивчено ризики виникнення небажаної побічної дії при використанні лавра. Розроблено склад і технології витяжки з листя лавру. На даний час проводяться фізико-хімічні та фармакотехнологічні дослідження розробленого лікарського засобу.

Список літератури

1. Биологически активные вещества листьев лавра благородного / Н. М. Насухова, Л. А. Логвиненко, А. Л. Харченко, Д. А. Коновалов. Фармация и фармакология. Т. 5. № 3. 2017. С. 200–221.
2. Державна фармакопея України / ДП «Науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Харків : ДП «Науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 3. 732 с.
3. Державна фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Харків: ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. Т. 1. 1128 с.
4. Державний реєстр лікарських засобів України / МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.drlz.kiev.ua/> (дата звернення: 05.10.2021). – Назва з екрану.
5. Дослідження компонентного складу ефірної олії нестиглих плодів *Laurus nobilis* L. української заготівлі / І. Ю. Посохова¹, О. П. Хворост, К. С. Скребцова, Ю. А. Федченкова. Журнал органічної та фармацевтичної хімії. 2021. Т. 19. Вип. 3 (75). С. 47–52.